

GENERAL PEDAGOGYDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-40>**STRUCTURE OF FUTURE ECONOMISTS'
CROSS-CULTURAL COMPETENCE****СТРУКТУРА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРОФІЛЮ****Aleksandrova N. N.**

*Candidate of Pedagogical Sciences
(PhD in Pedagogy),
Associate Professor at the Foreign
Languages and Intercultural
Communication Department
Kyiv National Economic University named
after Vadym Hetman
Kyiv, Ukraine*

Александрова Н. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
та міжкультурної комунікації,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Davydenko T. V.

*Senior Lecturer at the Foreign Languages
and Intercultural Communication
Department
Kyiv National Economic University named
after Vadym Hetman
Kyiv, Ukraine*

Давиденко Т. В.

*старший викладач кафедри іноземних
мов та міжкультурної комунікації,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Нове освітнє середовище має бути спрямованим на підготовку не лише технологічно грамотних фахівців, які здатні користуватися інформацією; вміти її знаходити, аналізувати, створювати нову, а й надавати ціннісного змісту здобутим знанням і досвіду. Знання змісту не повинно бути кінцевою метою освіти. Студент має використовувати його для створення нових знань, для вирішення проблем, прийняття рішень, створення продукції та взаємодії.

Серед досліджень варто виокремити низку ґрунтовних праць зарубіжних учених: Р. Левіса, Г. Хофстеде, Ф. Тромпенарса, Е. Холла, Ф. Клакхона й Ф. Стродбека, доробок яких був покладений в основу міжкультурного менеджменту. Особливості формування міжкультурного мислення, політкульторної компетентності були висвітлені в працях вітчизняних авторів: Ю. Петрушенка, О. Буряк та ін.

Розглядаючи міжкультурну компетентність як складову професійної компетентності фахівця з міжнародних економічних відносин, ми вважаємо, що вона включає в себе комплекс професійних ставлень, міжкультурних і культурних цінностей, фундаментальних (базових) знань з культури мовлення, культурних особливостей ведення бізнесу, норм з професійного ділового спілкування, фахових економічних і фінансових знань (компетенцій), які формують готовність і спроможність особистості економіста з міжнародних економічних відносин сприймати й адекватно відповідати на професійні потреби і виклики.

Міжкультурна компетентність економіста-міжнародника визначається спрямованістю його особистості до міжкультурної ділової взаємодії, її прагненням до подолання перешкод і досягненням високих результатів у професійній діяльності, бажанням самовдосконалюватися, реалізовувати свій інтелектуальний, професійний, особистісний потенціал та здатністю адаптуватися до гнучких змін в професійному та емоційно-соціальному досвіді в процесі вирішення нетипових, нестандартних професійних завдань [1].

Рівень міжкультурної компетентності економіста-міжнародника також характеризується адаптаційними здібностями та рівнем сформованості саморегуляції, самоуправління, інтелектуальною готовністю та практичними вміннями налагоджувати ефективний простір обміну інформації, емоційною чутливістю й активністю у ситуаціях міжособистісної взаємодії. Компетентність як найважливіша складова професійної культури економіста відтворює певний рівень інтелектуальної, фахової, психологічної та функціональної готовності та здатності, які відображають міжкультурні знання, переконання, навички і вміння у професійній діяльності, та зумовлюють в своїй єдності якісну визначеність професіонала [1, с. 397].

Важливою складовою міжкультурної компетентності майбутніх економістів міжнародного профілю є культурний інтелект, який допомагає людині ефективно функціонувати в міжкультурних умовах. [4, с. 18] Автори виокремлюють структурні компоненти культурного інтелекту, а саме: метакогнітивний – «рівень свідомої культурної обізнаності особистості під час міжкультурних взаємодій»; когнітивний, який передбачає знання культури, соціальні норми, цінності світові практики взаємодії і спілкування; мотиваційний – здатність зосередити увагу на ефективному функціонуванні в міжкультурних умовах; поведінковий – вміння демонструвати відповідні дії під час міжкультурних взаємодій [4, с.18]. Наявність культурного інтелекту

уможливить прийняття відповідних рішень спираючись на конкретні культурні судження.

В структурі міжкультурної компетентності майбутніх економістів міжнародного профілю ми виокремлюємо такі складові: когнітивна (фахові знання, розумові здібності); операціонально-технологічна або технологічна (вміння і навички); мотиваційна (професійні мотиви особистості); соціально-поведінкову (взаємодія, професійна поведінка); етичну; аксіологічна (особистісні і професійні цінності і ціннісні орієнтації).

Когнітивний компонент охоплює широкий комплекс знань про сутність культури в цілому, особливості бізнес культури країни, мову якої вивчають студенти (бізнес етикет, дрескод, дозволені теми для особистісного спілкування, ставлення до гумору та інше); знання про ідентичність та самовизначеність культур, збереження цієї ідентичності чи спрямованість на глобалізацію культури.

Особливої значущості набувають знання про модель вимірювання культур (високо-контекстуальний або низько-контекстуальний підходи до оцінки культурного бізнес середовища); знання про рівні спілкування у відповідній культурі (макрорівень: традиції, символіка, вірування та мікрорівень: особливості здобуття освіти та її значущість, рівень важливості родинних відносин, вплив і втручання держави); знання про індивідуалізм та колективізм в інтерпретації та розумінні важливості і переваги інтересів особистості над інтересами спільноти (теорія культур Хофстеде); знання про дистанціювання влади в різних бізнес культурах (*Large power distance / Small power distance*); знання про дипломатичні відносини.

Важливим також є розуміння взаємозалежності між культурою і формуванням особистості, необхідність формувати та розвивати міжособистісні культурні зв'язки; знання про мовну картина світу, механізми її формування, знання про національну специфіку мовної поведінки; усвідомлювати потенційні проблеми розуміння, мовні конфлікти, міжкультурні конфлікти: причини їх виникнення і способи подолання .

Технологічний компонент передбачає психологічну готовність і відповідно практичні вміння і навички взаємодії та спілкування з представниками інших бізнес культур: вміння вести переговори, писати ділову кореспонденцію, впливати та переконувати колег та опонентів по спілкуванню; вміння проводити ділові зустрічі, презентації; ораторські вміння; вміння виступати і переконливо доводити свою точку зору до великої аудиторії.

Мотиваційний компонент уособлює в собі особистісні та професійні мотиви, переконання та спонукання до міжкультурної взаємодії, а саме: професійне визнання, досягнення окреслених цілей, важливість відчувати себе ціннісним активом компанії (recognition and acknowledgement): набуття та поглиблення власного професійного досвіду; професійна та особистісна самореалізація; вміння формувати, розвивати та підтримувати міжособистісні культурні зв'язки.

Соціально-поведінковий (етичний) компонент охоплює особистісні та професійні якості, які детермінують професійно-етичну поведінку: емпатія, гнучкість у ставленні до інших культур, чуйність, толерантність, бажання співпрацювати, не зважаючи на власні переконання; культура особистості, її вихованість, чемність та повага до культурних традицій, тобто це ті якості і характеристики, які зумовлюють професійну поведінку фахівця.

І, нарешті, аксіологічний компонент ми представляємо як сукупність міжкультурних цінностей, які включають в себе цінності-знання про культуру, цінності-цілі поведінки, цінності-відносини та ставлення до інших культур, цінності-якості особистості, ідеї і концепції ефективної міжкультурної взаємодії і спілкування.

Отже, Міжкультурна компетентність стосується ефективної і відповідальної поведінки у взаємовідносинах представників різних культур. Іноді це поняття ототожнюється з міжкультурною комунікативною компетентністю, що стосується особистих якостей. Зокрема, вміння співпереживати і уважно слухати, позитивно сприймати і виявляти бажання комунікації з представниками інших культур, бути поступливим у взаєминах, відчувати бажання до пізнання нового досвіду, характерного для інших культур.

Література:

1. Александрова Н. М., Стадова В. В. Організаційні форми і методи інтерактивної взаємодії викладача і студента в процесі формування міжкультурної компетенції. Молодий вчений. 2016. № 7 (34). С. 395-399.
2. Bennett Christine I. (1990). Comprehensive multicultural education: theory and practice. Boston: Allyn and Bacon. 413 p.
3. Spector, J. Michael-de la Teja, Ileana. (2004) ERIC Clearinghouse on Information and Technology Syracuse NY. Competences for Online Teaching. ERIC Digest. Competence, Competencies and Certification. P. 127.
4. Jessica L. Wildman, Richard L. Griffith, Brigitte K. Armon. (2018) Critical Issues in Cross Cultural Management. Springer Customer Service Center GmbH. 208 p.